

14.8x21.65	2	15	עמוד	י ן	המגזין	24/09/2009	19619289-5
הצגה אלמה מאת יהושע סובול • 16710							

תרבות

bahariroy@gmail.com // רועי בהריר

משחק טעון

שחקנים ישראלים וגרמנים משתפים פעולה בהפקה האוסטרית (המצונזרת) "אלמה" של יהושע סובול • וגם מדברים על השואה

הזמן לשמור את הקהל מעורב. אם הוא ישתעמם, אתה תרגיש את זה מיד, וגם אחרים ירגישו את זה – כי אין הגנה של אולם חשוק ושורות רחוקות מהבמה. מצד שני, זה נותן המון חופש ליצור וללכת עד הסוף. יכול להיות שיהיה לי קשה להתרגל לחזור לשחק בצורה הרגילה אחר כך."

מתיאס לוחן, אחד השחקנים בקאסט האירופאי, "החברה הישראלים הם שחקנים ממש טובים, והם מוסיפים רעננות אחרת מזו שהייתה בווינה". אחד הנרשאים שעולים בהצגה הוא האנטישמיות האירופאית, ואפילו "המסקנה שהגענו אליה הייתה

קשה להסביר את רחב ההיקף של ההפקה האוסטרית למחזהו של יהושע סובול, "אלמה", שמעביר סצנות אמיתיות ודמיוניות או דמיוניות למחצה, מתוך חייה של אלמה מאהלר – מי שהייתה אשתו של המלחין היהודי גוסטב מאהלר, ובדרך גם מאהבת של רבים מהאמנים ומאנשי הרוח הבולטים של תקופתה באירופה.

ההצגה, שעלתה לראשונה ב-1996, מתרחשת בחללים רבים במקביל. הקהל חופשי להסתובב בין החדרים כאוות נפשו, לקחת חלק בקוקטייל, בארוחת ערב חגיגית ובהצצה לחדר המיטות של כמה מהדמויות המשפיעות על העולם התרבותי של המאה העשרים. התוצאה עמוסה: בלתי אפשרי לראות את כל הסצנות שמתרחשות בהצגה, אפילו לא בשתיים או בשלוש צפיות. כמות התפאורה העצומה שנדרשה כדי למלא את החדרים הגדולים בבניין הענקי בווינה קוצצה במקרה הזה באופן ניכר, כדי להתאים לחללים הקטנים יותר של מוזיאון אסירי המחתרות בירושלים, ובנוסף לזה חלקים ממנה גם עברו צנזורה, כיוון שהמוזיאון באחריות משרד הביטחון. המחזה יוצג במוזיאון החל מה-1 באוקטובר, בשיתוף התיאטרון הקאמרי, במימון ממשלת אוסטריה ובביצוע חלק משחקני האנסמבל האירופאי הקבוע וחלק משחקני הקאמרי, בתערוכת של אנגלית ועברית. "זו ממש חוויה מרתקת לעשות כאן את החזרות", אומר

צילום: נועם חושוביץ

יש איזה נטל על הכתפיים. מתוך "אלמה"

ואיך היה המפגש עם במאי אוסטרי ושחקנים גרמנים? "אתה מרגיש שיש להם איזה נטל על הכתפיים, ושהם מרגישים צורך לפרוק אותו ולדבר ולראות שאתה, כישראלי, לא כועס עליהם אישית כגרמנים. באיזשהו מקום זה מפרק את המתח, כי אתה רואה ישר מההתחלה שקשה להם ושהם לא מתעלמים ממה שקרה ולא מדחיקים או מכחישים, אלא להפך, מנסים כל הזמן להתמודד ולהבין איך זה קרה ולמה".

// יונתן אסטרקין

להבין שהאנטישמיות באירופה של אז לא הייתה רק נחלתם של בורים, אלא גם של אנשים ממעמדות גבוהים כמו אלמה. זה מראה כמה קל היה לאירופה להפוך למקום רצחני ליהודים". "זה מזכיר תיאטרון רחוב", מוסיף מורן קל, אחד מצעירי הקאמרי, שמגלם את וולטר גרופיוס, אבי תורת הבאוהאוס. "אם לקהל קשה לשמוע, הוא יכול להתקרב, ואם משעמם לו הוא יכול ללכת".

מפחיד יותר לשחק בכה? "מצד אחד כן, כי אתה צריך כל